

Mgr. David Doubek, PhD

Posudek vedoucího na Práci Lucie Sommerové „Identita příslušníka hip hopové subkultury“

Lucie Sommerová se ve své práci věnuje problematice identity v kontextu hiphopové subkultury. Jedná se o kvalitativně pojatou etnografickou studii vnímání sebe sama jako aktivního participanta v subkultuře, nikoli pouze konzumenta hudby nebo módy.

Práce měla poněkud spleťtý vývoj, Lucie se chtěla tématu hiphopu věnovat a hledali jsme tedy cestu jak k němu psychologicky přistoupit. Zkoumali jsme možnosti výzkumu tématu ve škole, ale ukázalo se, že je problém sehnat dostatek participantů, kteří by hiphopu rozuměli nebo v něm byli „zažraní“. Zkoumali jsme také téma hiphopové terapie, která se objevila jako relativně nedávná novinka v americké psychologii, ale pro její využití chybí v ČR sociální a kulturní kontext, ve kterém je aplikovatelná. Nakonec jsme zvolili výzkum cílený přímo mezi participanty, aktivní členy subkultury, kteří jí vytvářejí a cítí se být jejími členy. Hiphop není nijak institucionalizován nebo místně lokalizován a je otázka, kde vlastně participanty hledat. Vzhledem k tomu, že se Lucie v daném kontextu sama pohybuje a docela dobře ho zná, využili jsme této znalosti pro výběr respondentů. Tento výběr není úplně etnografický, spíš autobiografický, a z toho důvodu Lucie udělala rozhovory s větším počtem participantů podle daných kritérií věku a pohlaví, aby se zajistil reprezentativnější výzkumný soubor. Domnívám se však, že u tématu identity je určitá autobiografičnost akceptovatelná, domnívám se také, že pro Lucii představoval hiphop také určitou identitní otázku na kterou hledala odpověď.

Data z rozhovorů byla zpracována podle zásad grounded theory. Respondenti se vnímali jako členové subkultury, otázkou bylo, v čem ale prakticky tento svůj vztah prožívají a realizují, jaký má obsah. Jak strukturují příslušnost k subkultuře, jak chápou hranici mezi členy a nečleny. Analýza obsahuje etnografické popisy důležitých aspektů subkultury, týkajících se hudby (forma, obsah, flow) a specifického použití jazyka (anglicismy, neologismy, vulgarita), módy a znalosti, ale především ukazuje určitý paradoxní charakter této identity. Během analýzy se ukázalo, že hiphopová identita podle Luciiných respondentů není žádná jednoduchá soustava znaků, které mají členové, ale spíš jako neustále se vyvíjející vztah, který není fixovaný na vnější znaky, ale spíše na znalost historie subkultury, určitý commitment, závazek k tomu poslouchat víc, orientovat se víc a přitom neustále zpochybňovat jakýkoli fixovaný obraz této identity. Fixovaný obsah je pro „insidery“ vlastně tím, čím už hiphop není a co označuje „falešné členy“ - pozéry. Tuto základní dichotomii vyjadřuje základní in vivo kód „póza versus real“, který jako klíčová kategorie také představuje jádro živé hiphopové identity. Identita tu tedy nakonec vychází jako jakýsi úkol, který je ale také zároveň vývojovým úkolem, protože jako pozéři jsou označováni typicky mladší „pubertální“ adepti této identity, kteří jí v očích respondentů konzumují pouze jako módu.

Práce je vypracovaná důkladně a poctivě a doporučuji jí k obhajobě.

